JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

22 päivänä toukokuuta 2008 [1]

I Johdanto

1. Taiteilijoilla on tapana käyttää taiteilijanimeä, minkä vuoksi suuri yleisö harvoin tietää, käyttääkö sen ihailun kohteena oleva elokuva- tai teatteritähti tai taidemaalari tai muusikko oikeaa nimeään vai kätkeekö hän henkilöllisyytensä lempinimen taakse. Vain harvat onnistuvat siinä, että heidän keksitty ja todellinen henkilöllisyytensä ovat yhtä lailla tunnettuja (mieleen tulee esimerkki Marilyn Monroe – Norma Jeane Baker).

2. Näin Odessasta peräisin olevaan perheeseen syntynyt laulaja-säveltäjä, josta esillä olevassa asiassa on kyse, olisi tullut kuuluisaksi oikealla nimellään Shabtai Zisel ben Abraham todennäköisesti vain pienessä rajatussa piirissä. [2] Häntä tuskin tunnettaisiin yhtään paremmin vaikka hän olisikin käyttänyt nimensä eurooppalaista versiota Robert Allen Zimmerman. Sitä vastoin musiikinharrastajat sukupolvesta toiseen ovat kaikki tunteneet taiteilijanimen Bob Dylan. [3]

3. Bob Dylan on sävellyksissään ja sanoituksissaan Phil Collinsin [4] ja Cliff Richardin tavoin [5] ihaillut walesilaista runoilijaa Dylan Thomasia [6] (1914–1953) ja käyttänyt jopa tämän ristimänimeä ottamalla sen sukunimekseen. Bob Dylanin teosten taltioinnit ovat tuottaneet melkoisia voittoja, mikä on johtanut myös siihen, että niitä on kopioitu hyvin laajalti.

1 – Alkuperäinen kieli: espanja.

2 – Henkilöhistoriaa koskevat tiedot ovat teoksesta Satué, F. J., *¡Más madera! Una historia del Rock*, Ed. Belacqva, Barcelona, 2004, s. 397 ja sitä seuraavat sivut.

3 – Viime aikoina Dylanin toimittama radio-ohjelma, jota lähettää XM Satellite Radio, "Theme time radio tour" on ilmeisesti ollut erittäin suosittu (EL PAÍS 25.3.2008, s. 48). Ohjaaja Todd Haynes on omistanut Dylanille elokuvan, joka kertoo muusikon elämäntarinan *I'm Not There* (2007).

4 – Genesis-pop/rockyhtyeen rumpali ja laulaja, sittemmin soolouraa tehnyt rocklaulaja. Phil Collins on ollut kantajana yhteisöjen tuomioistuimessa käsitellyissä yhdistetyissä asioissa C-92/92 ja C-326/92, Phil Collins ym., tuomio 20.10.1993 (Kok. 1993, s. I-5145, Kok. Ep. XIV, s. I-385).

5 – Oikealta nimeltään Harry Rodger Webb, Shadows-yhtyeen keulakuva (http://www.cliffrichard.org).

6 – Merkitystä ei ole sillä, oliko Dylanin ihailun kohteena Thomasin runous vai ulottuiko se myös kirjailijan yksityiselämään. Thomas oli julistautunut maailman pahimmaksi juopoksi ja eli ainakin nuoruutensa täysin parantumattomana boheemina. Näin teoksessa *Portrait of the artist as a young dog* (espanjankielisen laitoksen, johon julkisasiamies viittaa, on kääntänyt Juan Ángel Cotta, *Retrato del artista cachorro*, Ed. Seix Barral, Barcelona, 1985, s. 99; suomennos tätä ratkaisuehdotusta varten): "Nuorella Thomasilla ei ollut töitä, mutta hän suunnitteli joka tapauksessa pian lähtevänsä Lontooseen yrittääkseen uraa lehtimiehenä. Hänellä ei ollut pennin hyrrääkään, ja jotenkin hän vain kuvitteli saavansa elantonsa naisista."

4. Bundesgerichtshof (Saksan korkein oikeus) on esittänyt kolme ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat tämän rocktaiteilijan lauluista tehtyjä äänitteitä. Kyseessä ovat kuusikymmentäluvun alkuun sijoittuvat esitykset, joiden suoja Saksassa on tämän oikeudenkäynnin kohteena. Bundesgerichtshof ei ole varma siitä, voidaanko näitä äänitallenteita suojata yhteisön oikeuden perusteella, kun suojaa ei voida myöntää Saksan kansallisen oikeuden perusteella.

5. Riita-asian taloudellinen intressi on merkittävä, koska siinä ratkaistaan se, pysyykö huomattava määrä ennen tekijänoikeudesta ja sen lähioikeuksista vuonna 1966 annetun lain voimaantuloa tehtyjä teoksia niin sanottuina public domain -teoksina, eli voidaanko niitä käyttää edelleen täysin vapaasti, vai siirtyvätkö ne tekijänoikeuden ja sen lähioikeuksien suojan alaisuuteen, jolloin teosten käyttäminen alistetaan näiden oikeudenhaltijoiden päätöksille.

II Sovellettavat oikeussäännöt

A *Yhteisön oikeussäännöt*

6. Henkisen omaisuuden suojaa koskeva jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentäminen toteutettiin lähtökohtaisesti direktiivillä 93/98/ETY,[7] jota on sittemmin muutettu[8] ja joka on lopulta kumottu direktiivillä 2006/116/EY,[9] jolla on kodifioitu ensin mainitut direktiivit.

7. Direktiivin 2006/116 3 artiklan 2 kohdassa, jonka otsikko on ”Lähioikeuksien voimassaoloaika”, säädetään seuraavaa:

”Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. – –

Tällä kohdalla ei kuitenkaan voi olla sellaista vaikutusta, että se suojaisi uudelleen ne äänitteiden tuottajien oikeudet, jotka direktiivin 93/98/ETY 3 artiklan 2 kohdan nojalla, sellaisena kuin se oli voimassa ennen sen muuttamista [tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa] direktiivillä 2001/29/EY, niille tunnustetun suojan päättymisen johdosta [eivät] olleet enää suojattuja 22 päivänä joulukuuta 2002.”

7 – Tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajan yhdenmukaistamisesta 29.10.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/98/EY (EYVL L 290, s. 9).

8 – Erityisesti tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10).

9 – Tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajasta 12.12.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/116/EY (EUVL L 372, s. 12).

8. Direktiivin 2006/116 7 artiklassa, jonka otsikkona on ”Suoja suhteessa kolmansiin maihin”, ensimmäisissä kohdissa säädetään seuraavaa:

”1. Jos teoksen Bernin yleissopimuksessa? [[10]] tarkoitettu alkuperämaa on kolmas maa eikä tekijä ole yhteisön kansalainen, jäsenvaltioissa myönnettävän suojan voimassaoloajan on päätyttävä teoksen alkuperämaassa annetun suojan päättyessä, eikä se saa olla 1 artiklassa esitettyä voimassaoloaikaa pitempi.

2. Edellä 3 artiklassa esitettyjä suojan voimassaoloaikoja on sovellettava myös, jos oikeudenhaltijat, joille jäsenvaltiot antavat suojan, eivät ole yhteisön kansalaisia. Jäsenvaltioissa myönnetty suojan voimassaoloaika päättyy kuitenkin viimeistään samanaikaisesti kuin siinä kolmannessa maassa, jonka kansalainen oikeudenhaltija on, myönnetty suoja, eikä se saa olla 3 artiklassa esitettyä voimassaoloaikaa pitempi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden kansainvälisiä velvoitteita.

_ _”

9. Direktiivin 2006/116 10 artiklan, jonka otsikkona on ”Ajallinen sovellettavuus”, 1, 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tässä direktiivissä säädettyä vastaavaa suojan voimassaoloaikaa pitempi suojan voimassaoloaika oli jo alkanut jossakin jäsenvaltiossa 1 päivänä heinäkuuta 1995, tämä direktiivi ei lyhennä sitä kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Tässä direktiivissä säädettyjä suojan voimassaoloaikoja on sovellettava kaikkiin teoksiin ja kohteisiin, joita 1 kohdassa tarkoitettuna päivämääränä suojattiin ainakin yhdessä jäsenvaltiossa tekijänoikeutta tai lähioikeuksia koskevien kansallisten säännösten mukaan taikka jotka täyttävät [vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/100/ETY] säädetyt suojan edellytykset.

3. Tämän direktiivin soveltaminen ei vaikuta ennen 1 kohdassa tarkoitettua päivämäärää tapahtuneeseen hyväksi käyttämiseen. Jäsenvaltioiden on annettava erityisesti kolmansien saamien oikeuksien suojaamiseksi tarvittavat säännökset.”

10 – Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehty Bernin yleissopimus siitä 24.7.1971 tehdyllä Pariisin sopimuskirjalla tarkistettuna ja sellaisena kuin se on 28.9.1979 muutettuna (sopimustekstiin voi tutustua seuraavalla sivustolla http://www.wipo.int/treaties/es/ip/berne/index.html; [suomenkieliset sopimustekstit: http://www.finlex.fi/fi/sopimukset]).

B *Kansainväliset oikeussäännöt*

10. Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) piirissä on laadittu kolme kansainvälistä yleissopimusta, jotka koskevat erityisesti äänitteiden tuottajien oikeuksien suojaa: Rooman yleissopimus, [11] Geneven äänitesopimus [12] ja WPPT. [13] Viimeksi mainittu yleissopimus hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta päätöksellä 2000/278/EY [14] niiden asioiden osalta, jotka kuuluvat sen toimivaltaan.

11. Äänitteiden tuottajien oikeuksien voimassaoloajan voidaan katsoa pidentyneen, sillä Rooman yleissopimuksessa [15] ja Geneven äänitesopimuksessa [16] vahvistettiin suojan voimassaoloajaksi 20 vuotta, kun taas WIPOn äänitesopimuksessa se vahvistettiin 50 vuodeksi. [17]

12. Niiden vaikutusten vuoksi, joita teollis- ja tekijänoikeuksilla on tietyissä tapauksissa kansainväliseen kauppaan, TRIPS-sopimuksessa [18] on teollis- ja tekijänoikeuksien osittaiseksi yhdenmukaistamiseksi useita määräyksiä, joita sovelletaan teollis- ja tekijänoikeuksien eri osa-alueisiin. Jäljempänä käsitellään niitä oikeuksia, joilla on vaikutusta äänitallenteisiin ja joilla voidaan selventää tätä asiaa.

13. Perussäännösten joukosta mainittakoon sopimuksen 3 artikla, jossa vahvistetaan kansallisen kohtelun periaate:

”1. Jokaisen jäsenen tulee myöntää teollis- ja tekijänoikeuksien suhteen muiden jäsenten kansalaisille kohtelu, joka ei saa olla heikompi kuin minkä se myöntää omille kansalaisilleen lukuun ottamatta poikkeuksia, joista on jo määrätty Pariisin yleissopimuksessa (1967), Bernin yleissopimuksessa (1971), Rooman yleissopimuksessa tai integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta tehdyssä

11 – Roomassa 26.10.1961 esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyritysten suojaamisesta tehty kansainvälinen yleissopimus.

12 – Genevessä 29.10.1971 äänitteiden valmistajien suojaamiseksi heidän äänitteidensä luvattomalta jäljentämiseltä tehty yleissopimus.

13 – Genevessä 20.12.1996 tehty WIPOn esitys- ja äänitesopimus (sopimusteksteihin voi tutustua seuraavalla sivustolla: http://www.wipo.int/treaties/).

14 – WIPOn tekijänoikeussopimuksen sekä WIPOn esitys- ja äänitesopimuksen hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta 16.3.2000 tehty neuvoston päätös (EYVL L 89, s. 6).

15 – Sen 14 artiklan ensimmäisen kappaleen a kohdassa.

16 – Sen 4 artiklassa.

17 – Sen 17 artiklan 2 kappaleessa.

18 – Teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehty sopimus (TRIPS) – Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1) hyväksytyn Maailman kauppajärjestön (WTO) perustamissopimuksen liite 1 C (EYVL L 336, s. 1; TRIPS-sopimus on sivulla 213).

sopimuksessa. Esittäjien, äänitteiden tuottajien ja yleisradio-organisaatioiden osalta tämä velvoite koskee vain tässä sopimuksessa myönnettyjä oikeuksia. – –

– –”

”1. Esittäjien esitysten äänitteelle tallentamisen osalta esittäjillä tulee olla mahdollisuus estää seuraavat toimet, jos niihin ryhdytään ilman heidän lupaansa: heidän tallentamattoman esityksensä tallentaminen ja sellaisen tallennuksen kopiointi – –

2. Äänitteiden tuottajilla tulee olla oikeus sallia tai kieltää äänitteidensä suora tai välillinen kopiointi.

14. TRIPS-sopimuksen 4 artiklassa vahvistetaan suosituimmuuskohtelu siten, että mikä tahansa jäsenen toisen jäsenen kansalaisille myöntämä etu, suosituimmuus, etuoikeus tai vapautus tulee myöntää välittömästi ja ehdoitta muiden jäsenten kansalaisille, minkä jälkeen siinä määrätään joistakin poikkeuksista tähän velvoitteeseen. Nämä poikkeukset voidaan esillä olevassa asiassa kuitenkin sivuuttaa.

– –

15. TRIPS-sopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa viitataan Bernin yleissopimukseen ja velvoitetaan sopimusvaltiot mukauttamaan lainsäädäntönsä sen 1–21 artiklaan.

5. Esittäjien ja äänitteiden tuottajien tämän sopimuksen nojalla nauttiman suojan tulee kestää vähintään 50 vuotta laskettuna sen kalenterivuoden päättymisestä, jona tallennus tehtiin tai esitys tapahtui.

16. Äänitallenteiden tuottajien oikeuksista määrätään TRIPS-sopimuksen 14 artiklassa seuraavaa:

– –”

C *Kansalliset oikeussäännöt*

17. Saksassa henkistä omaisuutta suojataan tekijänoikeudesta ja sen lähioikeuksista annetulla lailla (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, jäljempänä UrhG) [19]. Sen 137 f § on direktiivin 93/98/ETY täytäntöön panemiseksi annettu siirtymäsäännös. Sen 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”– –

2. Tämän lain säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat 1.7.1995 lähtien voimassa olevassa versiossaan, sovelletaan myös teoksiin, joiden suoja on tämän lain mukaan päättynyt ennen 1.7.1995 mutta joiden suoja Euroopan unionin muun jäsenvaltion taikka Euroopan talousalueen sopimusvaltion lain mukaan on kyseisenä aikana vielä voimassa. Ensimmäinen virke pätee vastaavin osin – – äänitteiden tuottajien (85 §) – – oikeuksiin.

3. Jos teoksen suoja syntyy uudestaan 2 momentin mukaisesti tämän lain soveltamisalalla, uudestaan syntyneet oikeudet kuuluvat tekijälle. Ennen 1.7.1995 alkanutta oikeuksien käyttämistä saadaan kuitenkin jatkaa alkuperäisten edellytysten mukaisesti. Käytöstä, joka alkaa 1.7.1995, on maksettava asianmukainen hyvitys. Edellä ensimmäistä, toista ja kolmatta virkettä sovelletaan vastaavin osin lähioikeuksiin.

_ _”

III Pääasian tosiseikat

18. Falcon Neue Medien Vertrieb GmbH -niminen yritys (jäljempänä Falcon), joka on pääasian vastaaja ja Revision-valituksen vastapuoli, markkinoi kahden Bob Dylanin esityksen taltiointeja CD-levyinä. Toisen äänitteen nimi on ”Bob Dylan – Blowin’ in the Wind” ja toisen ”Bob Dylan – Gates of Eden”.

19. Näillä CD-levyillä olevat kappaleet ovat ilmestyneet alun perin albumeilla ”Bob Dylan – Bringing It All Back Home”, ”The Times They Are A-Changin” ja ”Highway 61 Revisited”.

20. Sony Music Entertainment (Germany) GmbH (jäljempänä Sony), joka on pääasian

19 – 9.9.1965 annettu laki (BGBl. I, s. 1273), sellaisena kuin se on muutettuna 10.11.2006 annetulla Fünften Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzesillä (tekijänoikeudesta ja sen lähioikeuksista annetun lain muuttamisesta annettu viides laki; BGBl. I, s. 2587).

kantaja ja Revision-valituksen valittaja, on samannimisen tunnetun japanilaisen kansainvälisen konsernin tytäryhtiö. Sony väittää, että kaikki näissä kahdessa äänitteessä olevat kappaleet julkaistiin Yhdysvalloissa ennen 1.1.1966, tarkemmin vuonna 1964 ja vuonna 1965.

21. Sony väittää myös, että amerikkalainen äänitteiden tuottaja hankki oikeudet Bob Dylanin albumien alkuperäisiin äänitteisiin myös Saksassa ja että nämä oikeudet on siirretty Sonylle, minkä vuoksi vastaaja loukkaa sen tekijänoikeutta valmistamalla kappaleita kyseisistä CD-levyistä ja levittämällä niitä.

22. Tämän johdosta Sony vaati, että Falconia kielletään toisintamasta ja levittämästä itse tai kolmannen välityksellä CD-levyjä ”Bob Dylan – Blowin' in the Wind” ja ”Bob Dylan – Gates of Eden”. Sony vaati myös tietojenantovelvollisuuden määräämistä Falconille ja Sonylle aiheutuneen vahingon korvaamista.

23. Falcon esittää kuitenkin, että Saksan oikeusjärjestys ei tarjoa minkäänlaista suojaa Bob Dylanin äänitteiden tuottajille ennen 1.1.1966 julkaistujen albumien osalta.

24. Ensimmäisenä asteena asian käsitellyt tuomioistuin Landgericht Rostock ei hyväksynyt Sonyn väitteitä ja hylkäsi kanteen.

25. Muutoksenhakutuomioistuimessa Oberlandesgericht Rostockissa käydyssä oikeudenkäynnissä Sony luopui toiminnan lopettamiskieltoa koskevasta vaatimuksestaan sopiakseen asiasta Falconin kanssa, mutta pysytti tietojenantovelvollisuuden määräämistä ja vahingonkorvausvelvollisuuden toteamista koskevat vaatimuksensa.

26. Oberlandesgericht hylkäsi Sonyn valituksen, koska se katsoi Saksassa ja Yhdysvalloissa voimassa olevan Geneven äänitesopimuksen nojalla äänitteiden tuottajilla olevan UrhG:n 85 §:n mukaiset suojaoikeudet vain sellaisiin teoksiin, jotka on tuotettu 1.1.1966 jälkeen. Se katsoi lisäksi, etteivät ennen tätä ajankohtaa tehdyt nauhoitukset saa suojaa myöskään UrhG:n 137 f §:n nojalla, eli direktiivin 93/98 kansallisen täytäntöönpanon toteuttamiseksi annetun siirtymäsäännöksen nojalla, koska sen 2 momenttia ei sovelleta äänitteisiin, jotka on tuotettu ennen 1.1.1966, koska tällaisia äänitteitä ei ole koskaan suojattu Saksassa.

IV Ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

27. Valitusasteessa annetusta tuomiosta tehtyä kassaatiovalitusta käsitellessään

Bundesgerichtshof totesi, että valituksen menestyminen riippuu direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohdan tulkinnasta. Se on perustellut ennakkoratkaisukysymystensä esittämistä seuraavilla syillä.

28. Yhtäältä se hylkää ajatuksen Geneven äänitesopimuksen taannehtivasta vaikutuksesta, joka ulottuisi pidemmälle kuin kansallisten säännösten tarjoama suoja, sillä UrhG:n 129 §:n 1 momentissa on UrhG:n 85 §:ään perustuvan äänitteiden tuottajien oikeuksien taannehtivan suojan takarajaksi asetettu tämän lain voimaantulopäivä 1.1.1966.

29. Toisaalta Bundesgerichtshof ei katso voivansa perustaa riidanalaisten äänitteiden suojaa Saksassa välittömästi UrhG:n 137 f §:n 2 momenttiin,[20] joka säädettiin Saksassa direktiivin 93/98 panemiseksi täytäntöön, minkä vuoksi tätä kansallista säännöstä on tulkittava tämän direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kun otetaan huomioon se, että UrhG:n 137 f §:n 2 momentin mukaan suoja voi syntyä uudelleen vain silloin kun se on ”päättynyt” ennen 1.7.1995, voidaan yhtyä Rostockin Oberlandesgerichtin kantaan, jonka mukaan äänitteet, jotka levytuottajat, joiden kotipaikka on jossakin kolmannessa maassa, ovat tallentaneet ennen 1.1.1966, eivät ole koskaan saaneet suojaa Saksassa, minkä vuoksi on mahdotonta palauttaa suojaa, jota ne eivät ole koskaan saaneet.

30. Bundesgerichtshof on hyväksynyt Sonyn väitteen siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön suoja ulottuu ennen 1.1.1966 tuotettuihin äänitteisiin ja amerikkalaisten äänitteiden tuottajien Yhdysvalloissa julkaisemiin albumeihin, minkä vuoksi se ei ole varma siitä, millä tavoin direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohtaa on tulkittava.

31. Bundesgerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Sovelletaanko direktiivissä 2006/116/EY säädettyä suojan voimassaoloaikaa direktiivin 10 artiklan 2 kohdan edellytysten mukaisesti silloinkin, kun kyseessä oleva kohde ei milloinkaan ole ollut suojattu siinä jäsenvaltiossa, jossa suojaa vaaditaan?

20 – 23.6.1995 annetun Drittes Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzesin 1 §:n 26 kohdan perusteella (kolmas UrhG:n muuttamisesta annettu laki; BGBl. I, s. 842).

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

a) Ovatko direktiivin 2006/116/EY 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä myös jäsenvaltioiden säännökset sellaisten oikeudenhaltijoiden suojasta, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisia?

b) Sovelletaanko direktiivissä 2006/116 säädettyä suojan voimassaoloaikaa direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti myös sellaisiin kohteisiin, jotka tosin 1.7.1995 täyttivät vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY mukaiset suojakriteerit mutta joiden oikeudenhaltijat eivät kuitenkaan ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisia?”

32. Ennakkoratkaisupyyntö saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 16.5.2007. Pääasian asianosaiset ja komissio ovat esittäneet kirjalliset huomautuksensa asiassa.

33. Sonyn, Falconin ja komission edustajat esittivät suulliset huomautuksensa 15.4.2008 pidetyssä istunnossa.

V Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

A *Suojan taannehtiva vaikutus (ensimmäinen kysymys)*

34. Bundesgerichtshofin ensimmäinen kysymys koskee sitä, onko direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohdassa vahvistettua suojaa annettava kohteille, joita ei ole koskaan suojattu siinä jäsenvaltiossa, jossa suojaa vaaditaan, mikä merkitsisi sitä, että kansallisia säännöksiä sovellettaisiin taannehtivasti aikaan ennen niiden itsensä voimaantuloa.

35. Epävarmuus on perusteltua, koska Saksassa äänitteitä ei suojattu lain nojalla ennen UrhG:n antamista 9.9.1965, ja kuten pääasian tosiseikkoja selostettaessa havaittiin, riidanalaiset äänitteet tallennettiin vuosina 1964 ja 1965, ennen tätä päivämäärää.

36. Oikeuksien suojan taannehtiva laajentaminen polkisi tiettyjä kansainvälisen immateriaalioikeuden perusperiaatteita. Bernin yleissopimuksen 18 artiklan 2 kappaleessa ei sallita sitä, että tietyssä maassa luotu teos, joka on tullut vapaasti käytettäväksi jossain toisessa liittomaassa, [21] jossa sen suojaa vaaditaan, palaisi yksityisoikeudellisen suojan piiriin ja saisi yleissopimuksen suojaa lähtökohtaisesti juuri niitä oikeuksia vastaan, jotka kolmannet ovat saaneet sinä aikana, jolloin teosta on voitu vapaasti käyttää. [22]

37. Äänitteiden tuottajien oikeuksien osalta taannehtivan vaikutuksen kielto on yleisenä ohjeena kaikissa relevanteissa kansainvälisissä sopimuksissa, eli Rooman yleissopimuksessa, [23] Geneven äänitesopimuksessa [24] ja WPPT:ssä. [25]

38. Yhteisön säännösten osalta yhteisöjen tuomioistuin on direktiivin 93/98 10 artiklaa tarkastellessaan hyväksynyt kannan, jonka mukaan sellaiset tekijänoikeudet ja lähioikeudet, joiden suoja on kansallisen lainsäädännön perusteella lakannut ennen direktiivin täytäntöönpanoa, voivat syntyä uudestaan, tämän kuitenkaan vaikuttamatta tällaisten lakien voimassa ollessa tapahtuneeseen hyödyntämiseen, ja vahvistanut jäsenvaltioiden velvollisuuden toteuttaa toimenpiteet kolmansien näiden säännösten perusteella saamien oikeuksien suojaamiseksi. [26]

39. Yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi tätä säännöstä direktiivin esitöiden valossa ja katsoi, että se oli seuraus yhteisön lainsäätäjän nimenomaisesta tarkoituksesta. Vaikka komission laatimassa alkuperäisessä direktiiviehdotuksessa esitettiin, että direktiivin säännöksiä sovellettaisiin ”oikeuksiin, joiden suoja ei ole vielä lakannut 31.12.1994”, Euroopan parlamentti muutti tältä osin ehdotuksen sanamuotoa, ja parlamentin tekemä muutos omaksuttiin direktiivin lopulliseen versioon. [27] Yhteisöjen tuomioistuin totesi lisäksi, että tähän ratkaisuun päädyttiin, jotta tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevat suoja-ajat saataisiin yhdenmukaistettua mahdollisimman nopeasti ja jotta vältettäisiin tilanteet, joissa oikeudet ovat joissain jäsenvaltioissa lakanneet ja toisissa edelleen voimassa. [28]

40. Tarve saada kansalliset oikeusjärjestykset sovitettua yhteen mahdollisimman nopeasti

21 – Bernin yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettu liiton käsite on seuraava: ”Ne maat, joihin tätä yleissopimusta sovelletaan, muodostavat liiton suojatakseen tekijöiden oikeuksia heidän kirjallisiin ja taiteellisiin teoksiinsa.”

22 – OMPI, *Guide de la Convention de Berne pour la protection des œuvres littéraires et artistiques (Acte de Paris 1971)*, WIPOn julkaisu, Genève, 1978, s. 117.

23 – Sen 20 artikla, joka on otsikoitu [espanjankielinen versio] ”Taannehtivuuden kielto” [suomenkielisessä versiossa ei yleissopimuksen artikloita ole otsikoitu].

24 – Sen 7 artiklan 3 kohta: ”Sopimusvaltio ei ole velvollinen soveltamaan tämän yleissopimuksen määräyksiä äänitteeseen, joka on tallennettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa mainittuun valtioon nähden.”

25 – Sen 22 artikla ”Ajallinen soveltaminen”, jonka 1 kappaleessa viitataan Bernin yleissopimuksen 18 artiklaan.

26 – Asia C-60/98, Butterfly Music, tuomio 29.6.1999 (Kok. 1999, s. I-3939, 23 kohta).

27 – Asia Butterfly Music, tuomion 19 kohta.

28 – Ibid., tuomion 20 kohta.

korostuu selvästi niin kutsutussa Patricia-tuomiossa,[29] jossa yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi immateriaalioikeuksien suojaa koskevan lainsäädännön lähentämisen puuttuessa kaupan rajoitukset, jotka perustuivat alaa koskevien kansallisten säännösten välisiin eroihin.[30]

41. Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan perusteella voidaan todeta, että direktiivissä säädettyjen suoja-aikojen soveltamisesta voi seurata, että sellaisia teoksia tai kohteita, joiden suoja on lakannut, aletaan suojata uudelleen.[31]

42. Näillä selityksillä ei kuitenkaan voida poistaa epävarmuutta siitä, voidaanko tällaisia selityksiä käyttää sen ratkaisemiseksi, voidaanko lähioikeuksia, joita *ei ole koskaan* suojattu, tällä perusteella suojata.

43. Seuraavassa esitettävistä syistä olisi suotavaa, että kummassakin tapauksessa taattaisiin samanlainen kohtelu.

44. Lainsäädäntöjen nopeaa lähentämistä koskeva selitys on pätevä suhteessa sellaisiin lähioikeuksiin, joita ei ole aiemmin suojattu. Merkitystä on myös lähioikeuksien perustana olevia kansallisia säännöksiä ja direktiiviä 92/100[32] – silloin kun kohteet täyttävät niissä säädetyt suojan edellytykset – koskevalla täsmennyksellä, joka on otettu direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohtaan.

45. Yhteisön lainsäätäjä on lainsäädännön lähentämisponnistuksissaan omaksunut välittävän kannan taannehtivuuden kiellon ja taannehtivuuden täydellisen hyväksymisen välillä pyrkimällä suosimaan kompromissiratkaisua, jonka mukaan riittäisi, että tietty teos olisi saanut suojaa yhdessä jäsenvaltiossa direktiivin 93/89 täytäntöönpanon määräpäivänä 1.7.1995,[33] jotta koko yhteisössä vaikuttavia suoja-aikoja voitaisiin soveltaa siihen.[34]

29 – Asia 341/87, EMI Electrola v. Patricia Im- und Export ym., tuomio 24.1.1989 (Kok. 1989, s. 79).

30 – Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamisen, jonka mukaan äänitallenteiden valmistaja voi kyseisessä jäsenvaltiossa vedota sellaisiin tiettyjen musiikkiteosten kopiointia ja levitystä koskeviin yksinoikeuksiin, joiden haltija hän on, kieltääkseen samat musiikkiteokset sisältävien äänitallenteiden myynnin kyseisen jäsenvaltion alueella, kun äänitallenteita tuodaan maahan sellaisesta toisesta jäsenvaltiosta, jossa ne oli laillisesti saatettu markkinoille ilman mainitun oikeudenhaltijan tai tämän lisenssinhaltijan suostumusta, ja kun kyseisten äänitallenteiden valmistaja on aiemmin nauttinut suojasta, jonka voimassaoloaika on sillä välin päättynyt (edellisessä alaviitteessä mainittu asia Patricia, tuomion 14 kohta).

31 – Asia Butterfly Music, tuomion 18 kohta.

32 – Vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 346, s. 61).

33 – Direktiivin 13 artiklan 1 kohta.

34 – Dietz, A., "Die Schutzdauer Richtlinie der EU", *GRUR Int.*, nro 8/9 (1995), s. 682.

46. Tämän johdosta jäsenvaltioissa, joissa tällaiset teokset tai kohteet olisivat tulleet vapaasti käytettäviksi, voisi niiden oikeussuoja tulla uudelleen voimaan, ellei suoja olisi lakannut kaikissa yhteisön jäsenvaltioissa, mikä sitten merkitsisi sitä, että uusi direktiiviin perustuvan suojan voimassaoloaika käsittäisi myös kaikki lähioikeuksilla suojatut kohteet. [35]

47. Edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Phil Collins ym. annetussa tuomiossa, joka annettiin melko lailla samaan aikaan kun direktiivi 93/98, todettiin, että syrjintäkiellon periaatetta sovelletaan myös kirjallisia ja taiteellisia teoksia ja niiden lähioikeuksia koskeviin kansallisiin säännöksiin, millä todellisuudessa taattiin näiden oikeuksien täysi taannehtiva vaikutus ja edellytettiin, että kaikkia tekijänoikeuksia ja muita niitä vastaavia oikeuksia kohdeltaisiin kaikissa maissa samalla tavoin kuin kansallisia oikeuksia. [36]

48. Näkökulma ei muutu, vaikka kyse on oikeuksista, joille ei ole koskaan taattu suojaa siinä maassa, jossa niihin vedotaan (pääasiassa Saksassa), koska muussa tapauksessa kaikki lähentämiseen tähtäävät ponnistelut olisivat olleet turhia. Yhteisön oikeussäännöt perustetaan siihen tavoitteeseen, että sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi jäsenvaltioiden lainsäädännöt yhdenmukaistetaan siten, että suojan voimassaoloajat ovat samat koko yhteisössä. [37]

49. Näiden oikeuksien suojan voimassaoloa ja tuloa public domain -teoksiksi on siis pyritty yhdenmukaistamaan. Tämän johdosta direktiivin tarkoitus vaarantuisi, jos suojaa vaille jäisivät teokset ja lähioikeudet, jotka eivät ole saaneet direktiivin suojaa ennen kansallisten tekijänoikeussäännösten voimaantuloa.

50. Tätä ajatusta tukee nimenomainen viittaus direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohdassa direktiiviin 92/100, jolla saatiin luotua joissakin jäsenvaltioissa uuden sukupolven lähioikeuksia; viittauksella pyritään laajentamaan direktiivin 2006/116 suojan voimassaoloaikojen soveltamista direktiivillä 92/100 suojattuihin oikeuksiin myös silloin kun niitä ei ole otettu kansalliseen oikeusjärjestykseen. [38] Tämän perusteella ei vaikuta asianmukaiselta puhua vain suojan ”uudelleen syntymisestä”, vaikka Bundesgerichtshof onkin UrhG:n sanasanaisen tulkinnan perusteella tällä kannalla. [39]

35 – Maier, P., ”L'harmonisation de la durée de protection du droit d'auteur et de certains droits voisins”, *Revue du Marché Unique Européen*, nro 2/1994, s. 77.

36 – Dietz, A., emt., s. 683.

37 – Direktiivin 93/98 toinen perustelukappale ja direktiivin 2006/116 kolmas perustelukappale.

38 – Katzenberger, P., ”§ 64 – Schutzdauer – Allgemeines”, teoksessa Schricker, G. (toim.), *Urheberrecht Kommentar*, 2. painos, München, 1999, s. 1024; Walter, M., ”Schutzdauer-RL – Art. 10”, teoksessa Walter, M. (toim), *Europäisches Urheberrecht Kommentar*, Wien, 2001, s. 635.

39 – Walter, M., emt., s. 631.

51. Sen lisäksi, että tietty teos saattaa olla vapaasti käytettävissä kaikissa jäsenvaltioissa, näiden direktiivien mukaiselle nopealle yhdenmukaistamiselle on olemassa muitakin rajoja, jotka eivät ehkä vaikuta annettavaan vastaukseen mutta jotka on kuitenkin tuotava esiin sen täydennykseksi. Kyseessä ovat direktiivin 2006/116 5 ja 6 artiklassa tarkoitetut lähioikeudet, joiden säänteleminen on jätetty jäsenvaltioiden valinnan varaan.

52. Direktiivin 2006/116 19 perustelukappaleen mukaan jäsenvaltioilla säilyy mahdollisuus pitää voimassa tai ottaa käyttöön teoksia, joiden suoja on lakannut, koskevien arvostelu- ja tiedejulkaisujen tekijänoikeuteen liittyviä lähioikeuksia [40] sekä suojata valokuvia, joita ei ole pidettävä omaperäisinä, [41] mutta niillä ei ole minkäänlaista velvollisuutta taata tätä suojaa koko yhteisön alueella, minkä vuoksi suojaan vetoaminen ei voi menestyä koskaan silloin, kun jäsenvaltiot tätä valtaa käyttäessään eivät ole niitä tunnustaneet. [42]

53. Todettakoon lopuksi, että direktiivin 2006/116 10 artiklan 3 kohta tukee myös taannehtivan vaikutuksen olemassaoloa. Sen mukaan ”tämän direktiivin soveltaminen ei vaikuta ennen 1 kohdassa tarkoitettua päivämäärää”, eli ennen 1.7.1995, jolloin tätä edeltävä direktiivi 93/98 tuli voimaan, ”tapahtuneeseen hyväksi käyttämiseen” ja asettaa tällä tavoin peruslähtökohdaksi sen, että siinä tarkoitetut oikeudet ovat voimassa taannehtivasti, mutta rajoittaa kuitenkin tätä taannehtivaa vaikutusta vilpittömässä mielessä olleiden kolmansien saamien oikeuksien suojan vuoksi suhteessa tosiseikkoihin, jotka ovat tapahtuneet ennen tämän säännöksen voimaantuloa. Toisin sanoen, ellei 10 artiklan 2 kohdassa säädettäisi taannehtivasta vaikutuksesta, ei tätä seuraava kohta olisi looginen.

54. Edellisten selitysten perusteella Bundesgerichtshofin ensimmäiseen kysymykseen on syytä vastata myöntävästi eli niin, että direktiivin 2006/116 mukaista suojan voimassaoloaikaa sovelletaan sen 10 artiklan 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttyessä myös silloin, kun riidanalainen kohde ei milloinkaan ole ollut suojattu siinä jäsenvaltiossa, jossa suojaa vaaditaan, tämän estämättä 10 artiklan 3 kohdan soveltamista.

B *Niiden oikeudenhaltijoiden suoja, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisia (toinen kysymys)*

55. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa kahteen osaan jakamallaan toisella kysymyksellä selvittää, vaikuttaako se, että oikeudenhaltija, jonka suojaan on vedottu, on jonkin kolmannen valtion kansalainen, niiden kahden vaihtoehtoisen ratkaisun tulkinnassa, joille kohteen suoja voidaan direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohdan mukaan rakentaa.

40 – Direktiivin 2006/116 5 artikla.

41 – ”Tavallisten” valokuvien suojaa tarkoitetaan 6 artiklan kolmannessa virkkeessä.

42 – Ks. myös Katzenberger, P., emt., s. 1025.

56. Kyse on siitä, onko tässä säännöksessä tarkoitettuina kansallisina säännöksinä pidettävä myös niitä säännöksiä, jotka koskevat yhteisön ulkopuolisten maiden kansalaisten suojaa (toisen kysymyksen a kohta), ja onko tällaisesta maasta peräisin olevaan oikeudenhaltijaan nähden sitova 10 artiklassa tarkoitettu suojan voimassaoloaika sellaisten kohteiden osalta, jotka täyttivät 1.7.1995 direktiivissä 92/100 säädetyt suojan edellytykset (toisen kysymyksen b kohta).

57. Nämä kysymykset on syytä käsitellä yhdessä ilman, että tämä kuitenkaan merkitsisi sitä, ettei kuhunkin vastattaisi erikseen, vaikka kun kyse on Bob Dylanista, tekisi mieli yhtyä säkeeseen ”the answer is blowing in the wind”. [43]

58. Kirjallisia huomautuksia asiassa esittäneet ovat kaikki riidanalaisten äänitteiden tuottajan alkuperäisen tekijänoikeuden haltijan kansallisuuden ohjaamina ajatelleet toisen ennakkoratkaisukysymyksen ratkeavan kokonaan tukeutumalla direktiivin 2006/116 7 artiklan tulkintaan, jonka otsikkona on ”Suoja suhteessa kolmansiin maihin”.

59. Todettakoon heti aluksi, että asiassa on syytä komission tavoin erottaa toisistaan asetuksen henkilöllinen ja aineellinen soveltamisala.

60. Direktiivin 2006/116 7 artiklassa asetetaan periaate suojan voimassaoloaikojen vertaamisesta toisiinsa: teosten, joiden Bernin yleissopimuksessa tarkoitettu alkuperämaa on kolmas maa ja joiden tekijä ei ole yhteisön kansalainen (1 kohta), suojan voimassaoloaika päättyy teoksen alkuperämaan lainsäädännön mukaan, mutta tämä suoja-aika ei koskaan voi olla pidempi kuin direktiivissä vahvistettu suojan voimassaoloaika.

61. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan lähioikeuksiin viitaten samantyyppinen periaate kuin edeltävässä kohdassa. [44] Viittaamalla oikeudenhaltijoihin, jotka eivät ole yhteisön kansalaisia, rajataan direktiivin 2006/116 henkilöllinen soveltamisala, mutta kun suojan voimassaoloajan edellytykseksi asetetaan suojan saaminen jäsenvaltiossa, tulevat merkityksellisiksi myös kahden- ja monenväliset kansainvälisen oikeuden säännökset, jotka sitovat sitä jäsenvaltiota, jossa suojaa vaaditaan, eli Rooman yleissopimus, Geneven äänitesopimus, WPPT ja TRIPS-sopimus. [45]

43 – ”Blowing in the wind” (© 1962 Warner Bros. Inc.) on varmasti yksi Dylanin tunnetuimmista kappaleista. Samanniminen LP-levy on yksi riidan kohteena olevista äänitteistä esillä olevassa asiassa.

44 – Mayer, P., emt., s. 75.

45 – Walter, M., emt., s. 608.

62. Tämän johdosta ulkomaisten oikeudenhaltijoiden suojan rajaaminen sekä suojan voimassaoloajan laskeminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle siinä jäsenvaltiossa, jossa lähioikeuksiin vedotaan, niiden kansainvälisten sopimusten mukaisesti, jotka tämä jäsenvaltio on tehnyt.

63. Direktiivin 2006/116 10 artiklassa on direktiivin ajallisen soveltamisalan lisäksi määritelty sen *aineellista soveltamisalaa*.

64. Kuten komissio on esittänyt, on niin, että vaikka direktiivin 2006/116 10 artikla on otsikon ”Ajallinen sovellettavuus” alla, siinä oleva sääntely keskittyy suojan *kohteeseen* eikä oikeudenhaltijan kansalaisuuteen ja ulottaa suojan teoksiin ja kohteisiin, jotka saivat 1.7.1995 tekijänoikeuksille kansallisen oikeusjärjestyksen suojaa ainakin yhdessä jäsenvaltiossa (kysymyksen a kohta) tai direktiivin 92/100 tarjoamaa suojaa (kysymyksen b kohta).

65. Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan soveltamisen osalta on siis tehtävä se päätelmä (toisen kysymyksen a kohta), että siinä viitataan kaikkiin tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia koskevan kansallisen sääntelyn aineellisiin säännöksiin kaikkine erityispiirteineen mukaan lukien relevantit kansainväliset, monen- ja kahdenväliset sopimukset.[46] Kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä se, täyttääkö suojan kohde kansallisessa lainsäädännössä asetetut edellytykset asiassa, jossa on kyse Bob Dylanin äänitteitä koskevasta riidasta. Jos tämä kohde kuuluu toisen jäsenvaltion lainsäädännön alaan, sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa suojaa vaaditaan, on velvollinen hankkimaan tiedot ulkomaisesta lainsäädännöstä viimeksi mainitun jäsenvaltion todisteiden hankkimista koskevia menettelyllisiä säännöksiä noudattaen. Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan ensimmäinen vaihtoehto ei siis viittaa kansallisiin säännöksiin, jotka koskevat yhteisön ulkopuolisten maiden kansalaisille tarjottavaa suojaa.

66. Yhteenvetona edellisestä ehdotan, että toisen kysymyksen a kohtaan vastataan, että direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä eivät ole jäsenvaltioiden säännökset sellaisten oikeudenhaltijoiden suojasta, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisia.

67. Toisen kysymyksen b kohtaa tarkasteltaessa on muistettava, että tässä tapauksessa direktiivissä 92/100 tarkoitettu oikeus syntyy vasta, jos direktiivin sisältöä ei ole pantu määräajassa täytäntöön kansallisessa oikeudessa.[47] Sen jäsenvaltion tuomioistuimen, jossa suojaa vaaditaan, on selvitettävä se, kattaako sen oma kansallinen lainsäädäntö

46 – Walter, M., emt., s. 632.

47 – Tämän ratkaisuehdotuksen 50 kohta.

tai jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädäntö nämä oikeudet, ja jos ei kata, arvioitava se, onko suojan alaa laajennettava direktiivin 92/100 säännösten perusteella.

68. Selvitettäessä suojan soveltamista yhteisöjen ulkopuolisen maan kansalaiseen on haettava tukea direktiivin 2006/116 7 artiklan 2 kohdasta, sellaisena kuin sitä on tulkittu.

69. Tätä varten edellä on viitattu siihen, kuinka yhteisön oikeus välttämättä nivoutuu kansainvälisiin sopimuksiin. Mainittakoon näistä erityisesti TRIPS-sopimuksen 14 artiklan 2 kohta ja sen 5 kohta, joissa taataan äänitteiden tuottajille ainakin 50 vuotta kestävä suoja. Kun otetaan huomioon tämän artiklan samankaltaisuus Rooman yleissopimuksen 10 artiklan kanssa, kumpaakin määräystä on analysoitava systemaattisesti. [48]

70. Kansallista tuomioistuinta on samalla varoitettava monista ja monimutkaisista yhteyksistä, joita eri kansainvälisten sopimusten välillä on kaikkine päällekkäisyyksineen. Esimerkkinä tästä vaikkapa TRIPS-sopimuksen 2 artiklan 2 kohta, jossa määrätään, että ”mikään, mitä tämän sopimuksen osissa I–IV on määrätty, ei rajoita niitä velvoitteita, joita jäsenillä on toisiaan kohtaan Pariisin yleissopimuksen, Bernin yleissopimuksen, Rooman yleissopimuksen – – nojalla”, mikä on ymmärrettävä niiden kansainvälisten velvoitteiden pysyttämiseksi, joihin eri sopimusvaltiot ovat keskenään tai kolmansien valtioiden kanssa muilla sopimuksilla sitoutuneet. [49]

71. Komissio on perustellusti painottanut uusinta oikeuskäytäntöä seuraten, [50] ettei TRIPS-sopimuksen sovellettavuudesta lähioikeuksiin vallitse epävarmuutta, koska yhteisöllä on toimivaltaa, jota se on käyttänyt, kuten direktiiveistä 2001/29 ja 92/100, joihin jo on edellä tutustuttu, nähdään.

72. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen b kohtaan voidaan siis vastata, että kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä direktiivin 2006/116 7 artiklan 2 kohdan ja sen kansallisessa oikeusjärjestyksessä voimassa olevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti, sovelletaanko tämän direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua suojan voimassaoloaikaa myös sellaisiin kohteisiin, jotka täyttivät 1.7.1995 direktiivin 92/100 mukaiset suojakriteerit mutta joiden oikeudenhaltijoilla ei ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisuutta.

48 – Füller, J. T., ”Artikel 14 – Ausübende Künstler”, teoksessa Busche, J. ja Stoll, J.-T. (toim.), *TRIPs – Internationales und europäisches Recht des geistigen Eigentums*, Köln, 2007, s. 271.

49 – Wager, H., ”Substantive Copyright Law in TRIPS”, teoksessa Cohen Jehoram, H., Keuchenius, P. ja Brownlee, L. M. (toim.), *Trade-related Aspects of Copyright*, Kluwer, Deventer, 1996, s. 36.

50 – Asia C-431/05, Merck Genéricos, tuomio 11.9.2007 (Kok. 2007, s. I-7001, 32–39 kohta).

VI Ratkaisuehdotus

73. Esitettyjen seikkojen nojalla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi Bundesgerichtshofin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajasta 12.12.2006 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2006/116/EY sovelletaan sen 10 artiklan 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttyessä myös silloin, kun riidanalainen kohde ei milloinkaan ole ollut suojattu siinä jäsenvaltiossa, jossa suojaa vaaditaan, tämän estämättä 10 artiklan 3 kohdan soveltamista.

2) Direktiivin 2006/116 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä eivät ole jäsenvaltioiden säännökset sellaisten oikeudenhaltijoiden suojasta, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisia.

3) Kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä direktiivin 2006/116 7 artiklan 2 kohdan ja sen kansallisessa oikeusjärjestyksessä voimassa olevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti, sovelletaanko tämän direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua suojan voimassaoloaikaa myös sellaisiin kohteisiin, jotka täyttivät 1.7.1995 vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY mukaiset suojakriteerit mutta joiden oikeudenhaltijoilla ei ole yhteisön jäsenvaltion kansalaisuutta.